

"Dünya təcrübəsi göstərir ki, heç bir ölkə beynəlxalq əməkdaşlıq, təcrübə mübadiləsi olmadan, səylər və ehtiyatlar birləşdirilmədən təkbaşına iqtisadi tərəqqiyə nail ola bilməz. Məhz buna görə də təşkilatda fəal iştirak etmək təkcə iqtisadi maraqların olmasından deyil, həm də tarixi köklərin, ənənələrin, mədəniyyətin eyniliyi ilə bağlı olduğumuz qardaş ölkələrlə sıx əməkdaşlıq Azərbaycan Respublikasının xarici siyasətinin üstün istiqaməti olmasından irəli gəlir". Ümummilli lider Heydər Əliyev bu fikirləri İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının 1996-cı ildə Aşqabadda keçirilən IV Sammitində çıxışı zamanı bildirmişdir.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı ortaq tarixi köklərə, mənəvi dəyərlərə sahib olan qardaş Türkiyə, İran və Pakistan respublikaları tərəfindən 1985-ci ildə iqtisadi, texniki və mədəni əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi məqsədilə yaradılmışdır. İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyası qarşısına qoyduğu hədəf və məqsədləri reallaşdırmaqla yanaşı, həm də üzv dövlətlərin parlamentləri arasında əlaqələrin gücləndirilməsinə, eyni zamanda tarixi, mədəniyyəti, adət-ənənələri olduqca yaxın olan xalqlarımızın daha da yaxınlaşmasına xidmət edir. Davamlı iqtisadi artıma nail olunması, iqtisadiyyatın liberallaşdırılması və regiondaxili ticarətin təşviqi, üzv dövlətlərin iqtisadiyyatının dünya iqtisadiyyatına inteqrasiyası, nəqliyyat və kommunikasiya sisteminin inkişaf etdirilməsi missiyasını həyata keçirən təşkilata 1992-ci ildə Azərbaycan, Əfqanıstan, Qazaxıstan, Qırğızıstan, Tacikistan, Türkmənistan, Özbəkistan olmaqla daha 7 dövlət üzv qəbul olunmuşdur.

Müstəqilliyinin bərpasının ilk illərində iqtisadi əlaqələrini genişləndirmək, dünya iqtisadiyyatına

görüşündə Pakistanın keçmiş dövlət başçısı Pərviz Müşərref Ermənistanın Azərbaycana qarşı təcavüzünə son qoymaq üçün ölkəsinin hər cür yardım göstərməyə hazır olduğunu bəyan etmişdi.

Üzv ölkələrlə həm ikitərəfli, həm də çoxtərəfli əməkdaşlığın inkişafında maraqlı olan, 30 ilə yaxındır ki, bu qurumla fəal əməkdaşlıq edən Azərbaycan 2006 və 2012-ci illərdə İƏT-in Zirvə toplantılarına evsahibliyi etmişdir. 2021-ci ildə İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatının enerji üzrə yüksək səviyyəli mütəxəssislər qrupunun və İƏT-in energetika nazirlərinin 4-cü iclasları da Azərbaycanın evsahibliyi ilə keçirilmiş və videokonfransda üzv ölkələrlə yanaşı, bir sıra beynəlxalq təşkilatların yüksək səviyyəli nümayəndələri də iştirak etmişlər. İclasın yekununda İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı çərçivəsində enerji əməkdaşlığının möhkəmləndirilməsi məqsədilə "Bakı Bəyannaməsi", həmçinin təşkilatın 2030-cu ilədək "Enerji Strategiyası" və "Fəaliyyət Planı", "Təmiz Enerji Mərkəzinin Nizamnaməsi", "Regional Elektrik Enerjisi Bazarı"nın Yol Xəritəsi qəbul olunmuşdur. Ötən il Aşqabadda keçirilən

COVID-19-dan sonra Qlobal Bərpa üzrə Yüksək Səviyyəli Panelinin təsis edilməsi təşəbbüsünü irəli sürdüyü diqqətə çatdırılmışdır.

Postpandemiya dövründə üzv dövlətlərin maraqlarına cavab verən iqtisadi və ticari əlaqələrin əvvəlki səviyyələrinin yenidən bərpa olunması üzrə səylərin birləşdirilməsi baxımından İƏT PA-nın geniş imkanlara malik olduğu, regionun iqtisadi potensialının tam şəkildə reallaşdırılmasının, uzunmüddətli sülh və sabitliyin təmin olunmasının vacibliyi bildirilmişdir.

Milli Məclisin sədri Sahibə Qafarova 2020-ci ildə Azərbaycanın öz gücünə əzəli torpaqlarının Ermənistan tərəfindən 30 ilə yaxın davam edən işğalına son qoyduğunu, işğaldan azad edilən torpaqlarda genişmiqyaslı quruculuq işlərinə başlandığını, ölkəmizin regionda uzunmüddətli sülh və sabitliyin təmin olunmasına mühüm töhfələr verdiyini, bu kontekstdə Ermənistana 5 baza prinsipləri əsasında sülh təklif etdiyini və bütün bunların fonunda Cənubi Qafqazda yeni reallıqlar və yeni əməkdaşlıq imkanları yarandığını konfrans iştirakçılarının nəzərinə çatdırmışdır.

İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının Üçüncü Ümumi Konfransında iştirak edən Pakistan İslam Respublikası Milli Assambleyasının sədri Raca Pərviz Əşrəf sülhün və rifahın bərqərar olmasının iqtisadi tərəqqinin və əməkdaşlığın inkişafı baxımından əhəmiyyətindən, Tacikis-

İqtisadi potensial regionda uzunmüddətli sülhə və sabitliyə təminatdır

inteqrasiya etmək məqsədilə ölkəmiz təşkilatın sıralarına qoşulmuş, İƏT çərçivəsində digər üzv ölkələrlə bir sıra prioritet sahələr, o cümlədən nəqliyyat, enerji, ticarət və investisiya sahələri üzrə mühüm sənədlər imzalamışdır. Üzv dövlətlər arasında iqtisadi əməkdaşlığın möhkəmləndirilməsi və regiondaxili ticarətin artırılması məqsədilə müxtəlif sahələr üzrə bağlanan 10 saziş, o cümlədən "İƏT üzv dövlətləri arasında Ticarət Əməkdaşlığına dair Çərçivə Sazişi", "İƏT regionunda Transizt Nəqliyyatı haqqında Saziş", "İƏT regionunda investisiyaların təşviqi və qorunması haqqında Saziş" xüsusi əhəmiyyət kəsb etmişdir.

Müsəlman dünyası ilə əlaqələrin genişlənməsinə böyük önəm verən ümummilli lider Heydər Əliyev Azərbaycanın İƏT-ə üzvlüyünü yüksək qiymətləndirmiş və bu əlaqələrin inkişaf etdirilməsini daim diqqət mərkəzində saxlamışdır. Belə ki, 1993-cü il 5-7 iyul tarixlərində İstanbula keçirilən İƏT ölkələrinin dövlət başçılarından II Sammitində ulu öndər iştirakçılara müraciət ünvanlamış və Sammitdə İƏT-in uzunmüddətli inkişafına dair "İstanbul Bəyannaməsi" qəbul edilmişdir. Bəyannamədə İƏT-in iqtisadiyyat, elm və mədəniyyət sahələrində başlıca vəzifələri və fəaliyyət istiqamətləri müəyyənləşdirilmiş, İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatına üzv dövlətlər Ermənistanın Azərbaycana qarşı ərazi iddialarını pisləmiş, Ermənistanın öz qoşunlarını Azərbaycanın ərazilərindən çıxarmağı və BMT Təhlükəsizlik Şurasının 822-ci qətnaməsini yerinə yetirməyi tələb etmişdilər.

1995-ci il martın 13-də İslamabadda öz işinə başlayan İƏT-in III Sammitində ölkəmiz xarici işlər naziri səviyyəsində təmsil olunmuş və Sammitdə tranzit ticarət, İƏT-ə üzv ölkələrin iş adamlarına viza verilməsi prosedurunun sadələşdirilməsi, İƏT gəmiçilik və hava şirkətlərinin və onların nizamnamələrinin təsis olunması barədə sazişlər imzalanmışdır.

miş İƏT Xarici İşlər Nazirləri Şurasının 25-ci iclasında Azərbaycanın İƏT Təmiz Enerji Mərkəzinə ev sahibliyi rəsmi şəkildə təsdiq edilmişdir.

Bu dəfə isə Bakıda İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasının Üçüncü Ümumi Konfransı keçirildi. Bu il may ayının 17-də Milli Məclisdə "Postpandemiya dövründə əməkdaşlıq: çağırışlar və bərpa imkanları" mövzusunda keçirilən konfransda ötən dövr ərzində İƏT PA-ya uğurlu sədrlik edən Pakistan İslam Respublikasının Milli Assambleyasının təşkilatın təsisatlandırılması istiqamətində gördüyü işlər yüksək qiymətləndirilmişdir. Qurumun üç komitəsinin iclaslarına evsahibliyi edən Azərbaycan Milli Məclisi dayanıqlı tərəfdaşlıq çərçivəsində işə başlamaq istəyini bildirmiş, təşkilatın İkinci Ümumi Konfransının hesabatı təqdim olunmuş, İcraiyyə Şurası "Bakı Bəyannaməsi"ni təsdiq etmiş, Azərbaycan, Türkiyə və Pakistan parlamentlərinin nümayəndələrindən ibarət İşçi Qrupu tərəfindən verilən təkliflər dəstəklənmişdir.

İƏT PA-nın "Postpandemiya dövründə əməkdaşlıq: çağırışlar və bərpa imkanları" mövzusunda həsr olunmuş Üçüncü Ümumi Konfransında COVID-19 pandemiyasının global iqtisadiyyata, səhiyyəyə və ictimai həyatın bütün sahələrinə kəskin şəkildə təsir göstərməklə ciddi çətinliklər yaratdığından bəhs olunmuş, Azərbaycanın bu istiqamətdə bir sıra uğurlu global təşəbbüslərlə çıxış etdiyi və pandemiyaadan ən çox əziyyət çəkən ölkələrə maliyyə və humanitar yardımlar göstərdiyi vurğulanmışdır. Həmçinin, pandemiyanın yaratdığı çətinlikləri aradan qaldırmaq üçün, növbəti addımlara hazır olmağın və bunun üçün də daha güclü mübarizə yollarının tapılmasının vacibliyi qeyd edilmiş, Azərbaycan Prezidenti İlham Əliyevin pandemiyaadan sonrakı dövr üçün global tədbirlərlə bağlı konkret tövsiyələr hazırlaya biləcək BMT-nin

tan Respublikası Ali Məclisinin Nümayəndələr Palatasının sədri Mahmadtoir Zokirzoda region ölkələrinin iqtisadi inkişafı istiqamətində İƏT çərçivəsində əməkdaşlığın vacibliyindən, Türkiyə Böyük Millət Məclisinin sədri Mustafa Şentop isə iqtisadi və sosial inkişafın davamlı olmasına nail olmaq üçün qarşılıqlı inteqrasiya və əməkdaşlığın zəruriliyindən bəhs etmişdir.

Özbəkistan Respublikası Ali Məclisinin Qanunvericilik Palatasının sədri Nurdinjon Ismoilov, İran İslam Respublikası İslam Şurası Məclisi sədrinin müavini Əli Nikzad, Qazaxıstan Respublikası Parlamenti Məclisi sədrinin müavini Balaim Kesebayeva, Qırğız Respublikası Joqorku Keneşinin sədr müavini Ulan Primov postpandemiya dövründə regional əməkdaşlığın inkişaf etdirilməsi istiqamətində İƏT PA-ya üzv ölkələrin qarşısında duran məqsədlərdən, ölkələr arasında iqtisadi, ticarət, nəqliyyat, turizm sahələrində qarşılıqlı faydalı əməkdaşlığın genişləndirilməsindən, mövcud problemlərin həlli ilə bağlı parlamentlərin üzərinə düşən vəzifələrdən danışmışlar.

Konfransda Azərbaycan Respublikası Milli Məclisinin təşkilatı sədrliyi dövründə İƏT PA-nın fəaliyyətini gücləndirmək, parlamentlər arasında əməkdaşlığı möhkəmləndirmək, ortaq hədəfləri müəyyənləşdirmək, ticarət həcmi artırmaq, iqtisadi əlaqələri fəallaşdırmaq, ölkələrimizin daha da inkişafına və xalqlarımızın rifahına hesablanmış yeni imkanlar yaratmaq üçün səylər göstəriləcəyinə əminlik ifadə olunmuş və İqtisadi Əməkdaşlıq Təşkilatı Parlament Assambleyasına sədrlik Pakistan İslam Respublikasının Milli Assambleyasından Azərbaycan Respublikasının Milli Məclisinə keçmişdir.

Mehparə ƏLİYEVƏ,
"Respublika".